

Přednáška 6

Legitimita politického režimu

Lukáš Linek
Katedra sociologie FFUK, kurz Politická sociologie

Základní otázky zkoumání legitimacy

legimitita režimu (politické moci) =
hodnocení režimu (politické moci) jako
správného, vhodného a oprávněného

- Co je to legimitita moci?
- Jak přispívá legimitita k výkonu moci?
- Kdo je divákem legitimizačních tvrzení vládnoucích? Komu jsou určena?
- Co se stane, když legimitita režimu klesá nebo úplně chybí?
- Jak souvisí principy legitimacy s tím, jak je organizována politická moc?

Legitimita režimu a legitimizace

- legitimita = vlastnost vládních institucí, kterou jim připisují jednající subjekty
- každá moc má snahu se ospravedlňovat → legitimizace = snaha režimu vytvořit a udržovat přesvědčení, že existující politické instituce jsou nejvhodnější pro společnost
- normativní požadavky subjektů moci na instituce X zdání o správnosti, kterou prezentují vládnoucí

Weberovo pojetí legitimacy moci

- legitimita a legitimizace je zaměřena především na lidi v administrativě a mocenských složkách
- upozornil na vztah mezi principy legitimizace a způsobem organizace politické moci (typ poslušnosti, administrativa, způsob výkonu moci)
- proto je užitečné klasifikovat typy vládnutí podle legitimizačních tvrzení a tzv. *regulative ideas*
- tři kategorie legitimizačních principů: tradiční, racionálně-právní a charismatický

Max Weber: racionálně-právní moc

- „Vydané příkazy se opírají o obecně platné normy, jež jsou uzákoněny v souladu s uznávanými zásadami a postupy. Tyto zásady a postupy opravňují jedince k vydávání příkazů nikoli na základě jejich osobních schopností, ale na základě toho, že **zastávají určitý úřad.**“

Legitimita režimu

- politická legitimita / legitimita politické moci / legitimita režimu směřuje k ospravedlnění **institucionální struktury** politické moci, ospravedlnění **držitelů** politické moci a ospravedlnění toho, proč **by měly subjekty moci poslouchat držitele moci**

Objekty politické podpory (Easton)

- **politická komunita** - společný skupinový pocit například na základě národnosti, území, občanství či příbuzenství; touha chtít žít spolu
- **politický režim** - pravidla hry, na jejichž základě jsou jednání členů politického systému legitimovány a přijímány velkou částí členů jako autoritativní; principy, normy a procedury, a instituce
- **politické authority** - konkrétní držitelé politické moci; prezident, premiér, poslanec, ministr etc.

Teorie legitimacy v nových režimech

- **rozostření** rozdílu mezi jednotlivými objekty a typy podpory (holistická legitimita)
- podpora režimu v nových demokraciích je založena na **srovnávání** současného a minulého režimu
- **abstraktnější** a jemnější hodnocení se mohou vyvinout později
- teorie strachu a naději: nové režimy používají **negativní tolerance; trpělivost a důvěra v budoucí zlepšení**
- Politická podpora je v zemích CEE **podmíněná** (závislost na fungování ekonomiky), a proto **částečně nestabilní**.

Současné režimy

- demokracie
- autoritářské režimy (autokracie)
- spíše než oddělené kategorie se jedná o spojitou proměnnou (demokracie vs. autoritářství)
- autoritářské režimy: 1. využití modelu voleb k ospravedlnění držitelů moci (Rusko); 2. teokracie (arabský poloostrov); 3. specifická ideologie vázaná na stranu (Čína), ...
přechodné vojenské apod.

